SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. 111. JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, JUNE 13, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СЕРЕДА, 13-го ЧЕРВНЯ 1990 Ч. 111. РІК XCVII

УРДП ВІДБУЛА З'ЇЗД ТА ЗМІНИЛА НАЗВУ

Чикаго — У суботу і неділю, 26-го і 27-го травня тут відбувся ювілейний 10-ий з'їзд Української Революційно - Демократичної Партії (УРДП) в 45-річчя свого існування та виходу в світ продовж 45 років газети „Українські Вісті".

УРДП вітали усно та письмово коло 40 установ, партій, організацій, товариства поодиноких осіб. З'їздом керувала Президія: Анатолій Лисий — голова, Євген Кальман — заступник та Василь Олійник — секретар. Після зачитання привітів та вибору різних комісій звітували члени Секретаріяту ЦК УРДП та голови крайових комітетів УРДП за п'ять років своєї діяльности. Також звітували голова фундації ім. Івана Багряного та видавництва „Українські Вісті" А. Лисий та редатор газети „Українські Вісті", що тепер виходять в Дітройті, Михайло Смик.

Делеґати з'їзду присвятили багато часу обговоренню справ пов'язаних з допомогою українському народові, щоб він врешті став господарем своєї землі й зажив життям подібним до народів західнього світу й позбувся страху, обережности та беріг свою мову, культуру й випрямив свій хребет зігнутий довгим пониженням, переслідуванням та терором.

Доповідь для ширшого кола громадянства прочитав почесний голова УРДП Василь Гришко на тему „Перебудовна революція в СССР, самовизвольний процес в Україні та наші ідейні позиції". Він читав вступ та закінчення (висновки), а середню частину його доповіді читав Ростислав Василенко з Канади. Питання „що далі?" в СССР взагалі, а в Україні зокрема в справі перебудови, змін та демократизації він подав: „Невідкладне завершення, тобто доведення до логічного кінця процесу розвитку перебудови шляхом глибоких, докорінних реформ у сенсі справжньої перебудовної революції згори; або ж перебрання перебудовної ініціятиви силами потенційної революції зсередини суспільства та зрушення й низів до перебудовного процесу дійсно революційного, але мирно-леґалістичного характеру". Він сказав, що „нам потрібні не трагічні поразки й не героїчні жертви, а консолідація всіх наявних національних сил і концентрація всіх збірних зусиль для використання всіх тих леґальних можливостей, які все таки створює перебудова на одному головному відтинку спільної праці, а саме — на посилен-

(Закінчення на стор. 4)

Завершується підготова до Дня Батька на Союзівці

Джерзі Сити, Н.Дж. — Як уже повідомлялося, в кінці тижня 16-17-го червня на Союзівці заплановано спеціяльною мистецькою програмою відзначити День Батька.

У суботу, 16-го червня із мистецькою програмою увечері виступить хлоп'ячий хор з Парми, Огайо, а в неділю по полудні, 17-го червня, виступлять український народний ансамбль „Казка" та вокальний ансамбль хору „Думка".

Український народний ансамбль „Казка" існує від 1986 року та є відомий із свого репертуару української пісні, танку, музики та сатири. Ансамбль складається в більшості з українців другого і третього покоління із околиць північно-східньої Пенсильванії. Ансамбль „Казка", хоча існує всього чотири роки, вже має за собою ряд виступів не тільки на Союзівці, але також на фестивалях Ню Джерзі, Пенсильванії та інших.

Вокальний ансамбль хору „Думка" існує від 1982 року та є широко відомий із своїх виступів на концертах в українських громадах ЗСА, Англії, Німеччини, Франції та Австралії. У репетуарі вокального ансамблю хору „Думка" є українські народні пісні та пісні легкого жанру.

Замовлення нічлігу на цей цікавий кінець тижня з нагоди Дня Батька треба полагоджувати, телефонуючи прямо на Союзівку: (914) 626-5641.

Пластові курені подарували комп'ютер Інститутові Літератури в Києві

Джерзі Сити, Н. Дж. — Як повідомляють, два пластові курені — „Сіроманці" і „Чортополохи" відгукнулися негайно на звернення заступника директора Інституту Літератури ім. Т. Шевченка Миколи Жулинського і головного вченого-хранителя фондів відділу рукописів цього ж інституту Сергія Гальченка з проханням подарувати їм ком'ютер, який конечно потрібний для так важливого збереження українських архівів в Інституті.

Пластові курені зібрали відповідні фонди на цей комп'ютер з тим, що один із членів куреня „Сіроманці", голова Головної Пластової Ради пл. сен. д-р Любомир Романків сам пожертвував 500 дол.

Комп'ютер вже закуплений і буде доставлений до інституту.

У листі-проханні до пластунів М. Жулинський і С. Гальченко представляють, яка важлива їхня відповідальність зберігати, збагачувати і популяризувати скарби українського народу — рукописи видатних письменників, починаючи від автографів кінця XVII ст. Однак вони з жалем стверджують, що хоча в інституті є такі скарби, досі в них немає відповідного технічного обладнання для реставрації рукописів, як також ком'ютера, яким можна було б скаталогувати на постійно усі списки скарбів, що нагромадилися впродовж 60 років. Вони подають, що їхні каталоги мають понад 100,000 одиниць, а створення іменного каталогу старими методами — це праця, якої ніхто не може подолати і на це треба б десятки років. Науковці у своєму листі згадують також, що вірменська еміґрація склала пожертви на збудовання спеціяльного сховища для інституту вірменських рукописів, якого не може знищити ніякий землетрус.

Плянують з'їзд Українського Фізіологічного Товариства

Кеймбридж, Масс. (ФКУ - СП). — Українське Фізіологічне Товариство імені І.П. Павлова при Академії Наук УССР організує 13-ий З'їзд товариства в Харкові, в днях 17-21-го вересня цього року.

Інформація про з'їзд та запрошення до участи, датовані 9-го квітня, були скеровані до Фонду Катедр Українознавства завдяки поширеним зв'язкам Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ) з науковими інституціями й науковцями України. Одначе, з причини відсутности в УНІГУ як також і в інших українознавчих центрах Північної Америки ділянки фізіологічних студій, отримане запрошення слід вважати адресованим до усіх діяспоральних науковців.

Інтенцією запрошення Українського Фізіологічного Товариства, що має осідок в Києві, є бажання українських фізіологів нав'язати ближчі наукові стосунки з фізіологами з наукових центрів Европи й Америки, щоб з їх допомогою більш успішно розвинути й усучаснити українську фізіологічну науку. Згадане повідомлення можна вважати апелем до українських науковців вільного світу зацікавитися станом даної ділянки в Україні і пов'язати її зі світовими науковимим центрами.

Виставка творів Я. Гніздовського почала мандрівку по Україні

Київ. — Тут 15-го травня 1990 року в Державному Музеї Українського Образотворчого Мистецтва відбулося в присутності численних діячів мистецтва і представників громадськости Києва врочисте відкриття виставки графіки видатного мистця Якова Гніздовського.

Виставку відкрив директор музею Михайло Романишин, а доповідь про життя і творчість Гніздовського виголосив редактор мистецького відділу журналу „Сучасність" Богдан Певний. Виступали також голова правління Товариства культурних зв'язків з українцями за кордоном письменник Володимир Бровченко та земляки Гніздовського з села Пилипче на Тернопільщині, де народився мистець. Співав хор імені Верьовки. Усім присутнім щиро дякувала дружина мистця Стефанія Гніздовська.

На виставку широко відгукнулася преса України. Статті про Гніздовського помістили газети „Літературна Україна", „Культура і Життя", „Вечірній Київ", „Радянська Освіта", „Вісті з України", „Вільне Життя" „Надзбручанська Правда" та інші. Журнал „Україна" помістив численні кольорові репродукції з творів Гніздовського у супроводі обширної статті Богдана Певного. Були передані окремі програми по радіо і телевізії.

На виставці показано 50 експонатів, у тому 26 деревориз і по вісім кольорових ліноритів, чорно-білих ліноритів і гравюр. У Києві виставка була відкрита до 5-го червня і звідтіля була перевезена до Львівського Музею Українського Мистецтва, якому саме тепер повернено давню його назву Національного Музею та Тернопільського Краєзнавчого Музею. Правдоподібно виставка ще буде показана в Чернівцях і Донецькому. Після закінчення виставок кожний музей у Києві, Львові та Тернополі дістане по рівній частині експонатів на постійне збереження.

М. Тачер зустрілася з народними депутатами України

Київ (УПА, УНВІС, Анатолій Зубков). — Тут у другій половині дня в суботу, 9-го червня, не зважаючи на дощову погоду, кияни та приїжджі з інших міст України зібралися на майдані біля будинку Верховної Ради УССР. Понад 7,000 людей довго і терпляче чекали на приїзд сюди прем'єр-міністра Великобританії Марґарет Тачер, яка прибула до Києва в рамках днів Великобританії в СССР.

В год. 5-ій по полудні велика кавалькада урядових машин, супроводжуючи М. Тачер, під'їхала до будинку і прем'єр-міністер у супроводі голови Верховної Ради УССР Володимира Івашка пройшла до залі засідання парляменту для зустрічі з депутатами. Івашкові з першої ж хвилини вочевидь було ніяково, оскільки в залі були присутні переважно представники Демократичного Бльоку. Депутати від партійно-адміністративного апарату не з'явилися, мотивуючи свою відсутність загальними справами та зустрічами з виборцями. Довелосоя велику залю заповнювати технічними працівнаками Верховної Ради. І все ж зустріч відбулася.

Упродовж півгодинної зустрічі прем'єр-міністрові Великобританії поставили чимало запитань, що стосуються перспектив відносин між Великобританією та Україною. Зокрема, як повідомив народний депутат України зі Львова Богдан Горинь, М.Тачер відповіла на запитання Ігоря Юхновського, котрий поцікавився, як бачить вона відносини між британським і українським парляментами? М. Тачер відповіла: „Уряд і парлямент Великобританії підтримує прямі відносини з незалежними країнами. З Україною ж відносини можуть бути такі ж самі, як, скажімо, з Каліфорнією чи Квебеком".

Ці слова М. Тачер ще раз підтверджують залежне, фактично колоніяльне становище України у складі СССР, що виключає всякі можливості для прямих контактів. Отже розмови в парляменті України про суверенітет без виходу України зі складу СССР і надалі лишатимуться порожніми словами.

У зв'язку з цим, депутати від Демократичного Бльоку повідомили М. Тачер, що вони домагатимуться відновлення повної державної незалежности України.

По закінченні зустрічі М. Тачер вийшла на майдан до людей, над головами яких повівали національні прапори, були підняті гасла і транспаранти, на одному з яких англійською мовою було написано: „Колоніяльна Україна вітає прем'єр-міністра Великобританії!" Вона довго і пильно його розглядала, потім, усміхнувшись, кивнула присутнім і сіла в автомобіль, який повіз її до готелю, де на англійську гостю чекав обід.

Дискусії про суверенітет тривають не лише в парляменті, але й на вулицях столиці України.

Обрали нового Патріярха РПЦ

Москва. — Минулого тижня, в четвер, 8-го червня, ієрархія Російської Православної Церкви, зібравшись у Святосергіївськім монастирі в Заґорську, обрали Митрополита Ленінградського і Новгородського Алексея новим Патріярхом РПЦ і тим самим заповнили місце померлого недавно патріярха Пімена.

Про те, що відбулося за монастирськими мурами і що було предметом обговорення, можна тільки здогадуватись тому, що керівники собору не допустили в монастир жодних кореспондентів засобів масової інформації.

Вибір Митрополита Алексея Патріярхом РПЦ було для багатьох несподіванкою, бо по крові він естонець — „більше естонець, як росіянин", — заявили деякі церковні спостерігачі. На місце Пімена готували ставленника Міхаїла Ґорбачова московського митрополита. Алексей відносно молода людина. Йому сповнився 61 рік. У післявиборній проповіді, яка була опублікована повністю у „Віснику Патріярхії", новий Патріярх РПЦ рішучо підтримує ґорбачовські демократизацію і перебудову та інші реформи, кажучи, що вони скеровані на поліпшення матеріяльного рівня народу і духовного відродження.

Згідно з інформаціями Кестонського коледжу в Лондоні, Алексей є великим прихильником екологічних організацій. Алексей був також одним з небагатьох вищих духовних осіб, які були обрані депутатами Верховної Ради СССР.

ІСНУЄ МОЖЛИВІСТЬ КОМПРОМІСУ МІЖ МОСКВОЮ І ВІЛЬНЮСОМ

Москва. — Західні засоби масової інформації натякають на можливість політичного компромісу між Москвою і Вільнюсом, тобто між генеральним секретарем ЦК КПСС і президентом СССР Міхаїлом Ґорбачовим і його урядом та урядом Литовської республіки, яка 11-го березня цього року проголосила акт незалежности і виходу із Союзу з СССР.

Натяки про компроміс почалися з того, що голова Ради Міністрів СССР (прем'єр) Ніколай Рижков запросив до Москви на розмову прем'єр-міністра литовського уряду Казімєру Прунскієне, а в політичних колах Москви поширились поголоски про частинне знесення економічної бльокади, встановленої Москвою, зглядно центральним урядом на зарядження М. Ґорбачова після того, як Литва відмовилась відкликати акт незалежности і підпорядкуватись новим законам, встановленим, до речі, вже після проголошення суверенности і зформування нового республіканського уряду в Литві.

Тепер, прем'єр-міністер Н. Рижков й інші керівні члени центрального уряду, вже не говорять про відкликання акту незалежности, а базою для переговорів вважатимуть замороження усіх республіканських законів, які Литва прийняла від часу 11-го березня. Москва покищо не дала жодних доказів доброї волі, не проголосила знесення ембарга на ввіз товарів першої потреби до Литви, але ніхто вже сьогодні не сумнівається, що накладене М. Ґорбачовим ембарго сильно підірвало його власний авторитет в народі і за кордоном, але натомість показало сильну волю литовського народу, який, не зважаючи на великі економічні труднощі, категорично відмовився від відкликання акту самостійности, а його речники, тобто уряд, який устами їхнього президента Витавтаса Ляндсберґіса заявили, що акт незалежности не може бути предметом переговорів.

Прем'єр - міністер К. Прунскієне і Альґірдас Бразавскас, керівник незалежної фракції Комуністичної партії Литви, а тепер ще й заступник прем'єра, зустрінуться з Н. Рижковим і можливо з М. Ґорбачовим. Виглядає, що кремлівські лідери хотіли б якось полагодити справу Прибалтики,бо вони не бачать, що в існуючій ситуації СССР може отримати статус упривілейованої держави в торговельних справах від ЗСА і більшу економічну допомогу від Европейської економічної спільноти. Тоді коли Прунскієне і Бразавскас розмовлятимуть в Москві з керівниками центрального уряду, інші кремлівські лідери переводитимуть розмови на вищому рівні з представниками двох інших республік, Латвії і Естонії.

Треба підкреслити, що Боріс Єльцин, теперішній президент Російської республіки, засудив застосоване М. Ґорбачовим ембарго і запропонував литовцям сепаратні договори між ними і РСФСР, відвідуючи після вибору його на президента Вільнюс особисто.

За кордоном М. Ґорбачов зустрінувся з багатьма проблемами пов'язаними з Литвою і двома іншими прибалтійськими республіками. Треба подивляти солідарність між республіками, — кажуть західні спостерігачі і кореспонденти. Від часу ембарга Литва отримує допомогу не тільки від Російської федерації, але також від Білорусії, України і навіть Молдавії, що треба вважати подивугідним.

Вже працює спільне підприємство

Джерзі Сити, Н.Дж. (ХВФ). — Серед різних спроб співпраці українців на поселеннях з українцями на рідних землях своєрідною оригінальністю вирізняється новостворена фірма „Корос", яка має свої відділи у всіх областях України.Створилося це спільне канадсько-українське підприємство при Українському Фонді Культури, що його в Україні очолює поет Борис Олійник, і канадська Міжнародна Корпорація „Кобза", яку в Канаді очолює молодий та енерґійний підприємець Микола Мороз.

Р. Лунь

„Корос" — незалежна організація, яка підлягає тільки спільному правлінню, до якого входить половина членів з України та половина з Канади. Головою правління є М. Мороз з 51 відсотком вкладів, а його заступником Б. Олійник. Організація займається тільки та виключно поширюванням різнородних ділянок української культури.

Про все це довідались ми з телефонічної розмови з Романом Лунем, що приїхав на Північно-Американський континент, щоб поінформувати українську громаду на поселеннях про існування такої фірми. Р. Лунь в основному приїхав до Торонто для полагодження цілого ряду справ, пов'язаних безпосередньо з підприємством. Під час розмови він розповів про те, що це вони займаються в Україні звуко- та відео записами цікавих проявів українського культурного життя. Саме їхня організація була головним спонзором вже всім відомого фестивалю „Червона Рута" у Чернівцях 1989 року. Молодий український підприємець розказує про успішні ними організовані концерти лавреатів фестивалю „Червона Рута" та при тому підкреслює, що це є дуже важлива ділянка, саме влаштовання таких концертів, бо вони необхідні у пробудженні ідентичности української молоді в Україні та на поселеннях.

Р. Лунь відтак розказав про інших своїх співробітників та обов'язки, які вони виконують в цій організації, а саме: Олег Репецький — організаційний директор, Тарас Мельник — відповідальний за гастрольно-концертову діяльнісльть, Анатолій Калиниченко — дослідження українського фолкльору, Сашко Мельник - директор студії звукозапису та наш співрозмовник Роман Лунь — комерційний директор, відповіальний за контракти збуту, як також за організацію художніх виставок і прилюдних торгів.

На питання про пляни на майбутнє наш співрозмовник розповів про їхні бажання показати в Европі ряд концертів з надбань тисячолітньої української культури, робити та поширювати записи автентичного укрінського фолкльору, церковної української музики та створити архівний центр української музики. Зазначує також Р.Лунь, що досі їхні почини з кожної ділянки були успішними, включно із двома триденними концертами лавреатів фестивалю „Червона Рута" в Торонто 19-21-го травня та 26-28-го травня з участю коло 60 осіб. Саме з уваи на ці успіхи хочуть поширити діяльність своєї організації на туристичну та промислову ділянки, що, на його думку, будуть корисними для обидвох сторін.

На запитання про труднощі розповідає про такі, як брак будь-якого приміщення для їхньої організації, не зважаючи на звернення в цій справі Українського Фонду Культури, а все це через бюрократизм, бо кожний боїться взяти на себе відповідальність за будь-яке рішення. Одначе не втрача-

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

У НЕДІЛЮ, 10-ГО ЧЕРВНЯ, Альберто Фуджіморі, син японських еміґрантів був обраний президентом Перу сильною перевагою голосів над своїм противником письменником Марійо Варґас Льосою. Перемогу А Фуджімори, професійного інженера-агронома, зі сильною підтримкою лівого крила визнав у неділю вечером М. В. Льоса, який пропаґував драстичні розв'язки вільного ринку, щоби наладнати економічні проблеми Перу.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРИ 10-ОХ канадських провінцій підписали угоду з прем'єр-міністром Канади Браєном Малруні, ціллю якої є втримати провінцію Квебек у канадській конфедерації. Все таки існують поважні сумніви чи всі канадські провінції погодяться на те, щоби Квебек дістав спеціяльні конституційні права тільки тому, щоби затримати його в канадській спільноті. Три провінції що підписали цю угоду із різного роду застереженнями: це Манітоба, Нюфаундленд і Ню Бранзвик. Прем'єр Нюфаундленду Клайд Веллс заявив, що цю справу мусить вирішити леґіслятура його провінції, або її 570,000 мешканців в окремому референдумі. Він також заявив, що на його думку, цей плян про надання Квебекові спеціяльного статусу, на котрий своїми підписами погодились прем'єри інших провінцій в Оттаві 10-го червня, є „неправильним" для Канади, а також і для Нюфаундленду.

НЕЛСОН МАНДЕЛЛА, південноафриканський провідник Африканського Національного Фронту, запевнив делеґацію визначних американських жидів, що він визнає право Ізраїля на існування, а також висказав свій жаль з приводу того, що неправильно інтерпретовано його зустріч з провідниками Палестинської Визвольної Організації. Американсько-Жидівська делеґація, яка складалася з провідників шістьох жидівських організацій, після зустрічі заявила кореспондентам засобів масової інформації, що вони дуже задоволені зі своєї зустрічі з Н. Манделою, а що більше, на їхню думку жодна жидівська організація не повинна тепер мати „жодних застережень", щоби вітати приїзд Н. Манделли до ЗСА.

В АМЕРИЦІ

В МЕКСИКАНСЬКІЙ ЗАТОЦІ, 50 миль від тексаського побережжя, в суботу, 9-го червня, почав горіти норвезький супертанкер „Мега Борг", на покладі якого знаходиться 38 міл. гальонів нафти. Пожежа була викликана вибухом, в наслідок чого загинули дві особи, а 12 — було поранених. В неділю, 10-го червня, протягом 10-ти хвилин сталися наступні п'ять вибухів. Пожежна охорона повідомила, що вона неспроможна згасити вогонь, який захопив не лише супертанкер, але простягся й на нафту, що виливається. Ситуація дуже серйозна, існує небезпека катастрофічного виливу нафти. На допомогу американським пожежникам прибула спеціяльна залога з Голляндії, озброєна необхідними приладами та обладнаннями для поборювання вогню. Вибух на „Мега Борг" стався через три дні після виливу 260,000 гальонів у Кілл ван Калл в нюйоркській пристані. 40 відсотків цього виливу очищено.

ПІСЛЯ ЗУСТРІЧІ З канцлером Західньої Німеччини Гельмутом Колем Джордж Буш відмітив, що у спробах Заходу розвіяти тривогу Совєтського Союзу, зв'язану з можливою участю об'єднаної Німеччини в НАТО „досягнено значного прогресу". Дж. Буш та Г. Коль провели двохгодинну розмову під час обіду в Білому Домі, де вони обговорювали питання з'єднання Німеччини та неґативне становище СССР щодо членсва нової німецької держави в НАТО. Г. Коль підкреслив, що „німці також будуть враховувати інтереси безпеки СССР", та додав, що „дуже важливо, щоб зустріч представників НАТО та Варшавського договору проходила у дружній атмосфері". Як відомо, совєтський президент М. Ґорбачов запропонував, щоб нова Німеччина не входила у жодний з бльоків, та щоб німецька армія зменшила свою численність, що викликало заперечення зі сторони Дж. Буша і Г. Коля.

ГРУПА НАУКОВЦІВ З ГЮСТОНУ досягла великих успіхів у генетичному формуванні телят. Вже народилися чотири телятка, які отримали різні гени інших тварин та навіть людські. Цей успіх став наріжним каменем у застосуванні генетичної технології з метою збільшення продукції м'яса. Генетично сформовані телята зовсім не відрізняються від звичайних. Департамент сільського господарства застановляється над питанням якості м'ясної та молочної продукції від генетично сформованих телят. Передбачається, що нова генетична технологія змінить структуру 35-більйонової м'ясної та 20-більйонової молочної індустрії.

МАТЕРІЯЛИ ДО АЛЬМАНАХУ

Редакція „Свободи" прийматиме матеріяли до Альманаха на 1991 рік до 15 серпня 1990 року. В наступному році припадають такі роковини, як 120-річчя з дня народження Лесі Українки, 120-річчя з дня народження Василя Стефаника, 170-річчя з дня народження Маркіяна Шашкевича, 100-ліття з дня народження Євгена Коновальця і, вкінці, сумне п'ятиліття катастрофи в Чорнобилі. Статті можуть бути писані українською або англійською мовами. — Ред.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association ... Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year $40.00 6 months — $22.00 3 months $12.00
UNA members 1 year $15.00 Change of address $1.00 Make check or money order payable to Svoboda
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Блискавки перед громами в Китаї

4-го червня 1989 року довгі колони танків і панцерних возів врізалися у тисячні маси демонструючих студентів і робітників на центральному майдані Пекіну. Ніколи не проголошено числа вбитих і ранених — західня преса рахувала їх на тисячі. Опісля прийшла облава по велетенській території суходільного Китаю за опозиціонерами і настав період терору з посиленим рафінованим „перевишколюванням" молоді й професіоналістів по лінії ортодоксійного марксизму. Припинення туристичного руху до Китаю, зупинення закордонних торговельно-промислових інвестицій та обурення всього західнього світу спричинили деякі маленькі поступки: недавно звільнено з в'язниць понад сотню політичних в'язнів, але залишаються ще у в'язницях сотні, не проголошено амнестії і відбуваються ще далі арештування опозиціонерів. Відомо, що президент Буш відмовився відкликати з Пекіну амбасадора ЗСА, мотивуючи, що це створило би пустку, яку виповнив би Совєтський Союз. Після згаданого звільнення частини політичних в'язнів Буш привернув Китаєві відібраний йому статус найбільш упривілейованої країни. Речник Білого Дому заявив, що тепер черга на китайський уряд дати новий доказ своєї „доброї волі". Покищо такого доказу нема, а в минуломісячному числі „Рідерс Дайджесту" був жахливий опис „Китайського ҐУЛаґу": нелюдських відносин у центральній в'язниці у Пекіні.

„Ню Йорк Таймс" з 4-го червня ц.р. приніс обширну вістку, датовану цим же днем у Пекіні, про демонстрацію кількохсот студентів найбільшого й престижевого університету у Пекіні. Докладно в перші роковини масакри їхніх колеґ сотні студентів влаштували мовчазний похід у кемпусі. Сподіваючись, що щось таке може статися, з наказу згори військо і поліція оточили цілий квартал, у якому знаходиться університет, і нікого туди не впускали. Закрито теж двері будинків, у яких мешкають студенти, внеможлививши їм вихід. Університетські професори й адміністрація кемпусу твердять, що та демонстрація не була запланована, що не було ніякої змови, а склався той протестаційний похід спонтанно. Демонструючим студентам покищо нічого не вчинили. Вони вернулися до своїх кімнат і влада очевидячки рішила цим разом не стосувати терору. Але представникові британського аґентства Ройтера, який хотів передістатися до кемпусу, відібрали і зараз же розбили фотоапарат та побили його дружину. Можна уявити собі, як зареаґувала на це вся преса й влада у Великобританії.

На центральному майдані, на якому рік тому відбулася та історична масакра, нічого не діялося — пильнували цей майдан сильні відділи поліції. Якийсь чоловік хотів показати плякат з ближче неокресленим написом перед канадською телевізійною дружиною: його арештували і коли його відводили — він відвернувся і крикнув: „Повставайте, повставайте!" Та демонстрація студентів — це ніби маловажний епізод. Але у цій кореспонденції „Ню Йорк Таймсу" підкреслюється, що демонстранти виразно виявляли свою ворожість проти старого Денґа, голови китайського Політбюра і фактичного винуватця цієї масакри. Тому, що рік тому вбивали демонструючих студентів і робітників, які співали Інтернаціонал, тепер спів того комуністичного гимну є виявом опозиції супроти терористичного режиму.

Про цю демонстрацію студентів у Пекіні в роковини злощасної масакри інформували широко на всіх американських телевізійних каналах. Значить, американський світ преси прив'язує до цієї події велику вагу. Як можна було згори знати — політика „сильної руки", кривавого терору і масових арештувань і переслідувань може завести спокій в країні на якийсь час, але мусить породити реакцію у постаті ненависти до режиму і бажання пімсти. У всесвітній історії багато прикладів як то ніби маленькі події насправді віщували великі зриви. За всією вірогідністю у суходільному Китаї назріває такий великий зрив народу. Денґ виправдував минулорічну масакру арґументом, що краще принести кількасот жертв, як має настати громадянська війна. У перспективі суходільного Китаю актуальною є революція або громадянська війна.

Президент Буш висловив у роковини масакри у Пекіні „глибоке стурбування", що пекінський уряд все ще не признає міжнародно визнаних прав людини, та висловив бажання, щоб у цій справі прийшла поправа. Буш, який був першим дипломатичним представником ЗСА в Китаї за президента Ричарда Ніксона, має глибокий сантимент до Китаю. Він вірить, що „тихою дипломатією" можна добитися кращих успіхів у пекінській верхівці як репресіями. Покищо ця надія не здійснилася.

ЕКСПАНСІЯ МОСКОВСЬКОЇ ІМПЕРІЇ

(Р. Голіят). Майк Едвардс, старший редактор „Нешенел Джеоґрафік", автор 27-ми статтей цього журналу, за свій репортаж про Чорнобиль отримав нагороду від Закордонного пресового клюбу. Він є автором обширної статті про свої спостереження в Україні, яка появилася в травні 1987 року, а перед українською громадою Ню Йорку, він доповідав в Українському Інституті Америки, показуючи прозірки на екрані, про це все, що він бачив на Україні.

У березневому числі цього журналу Едвардс інформує читача у своїй інформативній 47-ми сторінковій статті про „Сибір: поза морозом", численні знімки виконав Стівен Реймер. Едвардс провів на Сибірі чотири місяці. У чотирьох подорожах, він зробив 50,000 миль на цьому великому просторі пробудженої землі, величиною 4-ох мільйонів квадратних миль, величиною приблизно 50-ти американських стейтів, з 25-ма мільйонами населення, приблизно населення Каліфорнії. Автор каже, що багато москвичів тремтить, коли згадують про Сибір, який був місцем царського заслання і невільничою працею ҐУЛаґу за Сталіна. Багато сибіряків носять знаки минулого у своїй пам'яті.

Едвардс відвідав і такі місця, які донедавна були заборонені для чужинців, як: Норильськ, Колиму, ҐУЛаґ Перм і у цій статті він подав кілька знімок тамошніх політичних в'язнів. Він каже, що, „Росія" — транссибірський експрес, (залізничний шлях збудований невільничими руками за режиму Брежнєва) з Москви до Владивостоку з пересідкою у Куйбишеві триває 170 годин. Він опрацював у цій статті все те, що бачив: життя тамошніх мешканців, індустріяльні центри, розбудовані під час і після Другої світової війни, перелічуючи природні блага цієї землі.

До цієї статті долучена мапа СССР, розміром 22"х 36", на якій на одному боці показано адміністративні одиниці СССР, а на — другому, в горішній частині „Юнія без єдности; совєтські республіки й народи", перелічуючи 15 республік; Російська СССР, Естонія, Латвія, Литва, Білорусія, Україна, Молдавія, Грузія, Вірменія, Азербайджан, Киргизія, Узбекістан, Туркменія, Таджикистан і Казахстан. Автор подає сконденсовану історію кожної вищезгаданої республіки й етнічний склад її громадян. Україна має 50 мільйонів населення і є майже п'ятою частиною населення СССР; тільки Російська ССР має більше населення, а відносно території, то Україна займає 3 відсотки з цілої території СССР.

На території СССР живе понад 100 етнічних груп і про них згадується на цій мапі. У долішній її частині „Війна і мир в країні багатьох народів" пояснюється на восьми меншого формату мапах, як на протязі тисячу років поширювалася російська імперія.

На мапі ч. 1 згадано про слов'янську експансію коло 600-го року; ч. 2 – про Київську Русь 105 р.; ч. 3 — „зародок російського князівства; ч. 4 — Московське князівство 1596 р.; ч. 5 — наступ на захід російської імперії 1815 р.; ч. 6 — Російська імперія здобуває простір на Сході. 1886 р.; ч. 7 — війна і революція в Російській імперії — 1914 р.; і на мапі ч. 8, показано сферу впливу СССР — 1955 року, на якій показано ці країни, які після Другої світової війни ввійшли в орбіту СССР, включно з Румунією.

Дорадниками у виготовленні цих мап з історичними поясненнями до них, були; Едвард К. Кінен з Гарвардського Університету й Любомир Гайда — член Російського Дослідного Центру, Гарвардського Університету.

Ця двосторінна мапа є дуже вказаним джерелом для тих ліберальних американських совєтологів, які бачать СССР, як „неподільну етнічно-суцільну Росію".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ ПРО КНИЖКУ В. БАРАГУРИ

Про успіх літературного твору рішає кілька чинників. Найважливіші — це автор, його твір, професійні рецензенти й критики, літератори, автори книжкових оглядів. Важливі теж такі фактори, як: оформлення видання — типографічне, графічно-мистецьке, тобто ілюстрації, фото, далі видавець і мережа розповсюдження книжки — книжкові палати, книгарні, кольпортаж, рекляма.

Але чи не найбільш вирішальним чинником є споживач мистецького друкованого слова — читач. Коли книжка здобуде признання масового читача — її успіх запевнений. На ці проблеми старається дати відповідь, принаймні частинно, з одного боку психологія творчости, тобто автора, з другого боку психологія сприймача літературного твору — читача. Цими проблемами займається зокрема психоаналіза і бігевіоризм, психологія дослідів поведінки людини, чи живого організму.

На думку письменника Конан Дойла, єдиним засобом автора дійти до читача є зацікавити його написаним. Можна написати книжку на різні теми, втілювати в неї різні ідеї, уводити всякі персонажі, створювати безліч ситуацій, вести по-різному акцію та розгортати й заплутувати інтриґу, але, як не буде сутнього елементу — зацікавлення читача, книжка приречена на невдачу.

Кожний автор хоче своїм твором щось читачеві засуґерувати, хоче знайти шлях до його інтелекту, ментальности, почувань, бажань, дерзань, пошуків, прагне викликати позитивний відгук на своє писання.

Але бажаний відзвук автор отримує від такого такого читача, який роздумує над такими самими питаннями, які порушує він у своєму творі, або бодай має потенціял і дані на те, щоб піти по лінії проблем, порушених у творі.

Тут треба взяти до уваги два основні типи читачів: вибранців і масового читача, „сірої" людини. Для прикладу: твір, який розглядає якусь філософську проблему — існування й сенс життя, питання дочасности й вічности, життя і смерти сприймуть тільки ті люди, яких ці самі проблеми ворушать і які шукають на них відповіді та в творі знаходять бодай потвердження, доповнення, чи вказання стежки, яка веде до відповіді на хвилюючі їх проблеми. Такі письменники матимуть успіх в обмеженій категорії вибраних читачів. Масового читача вони не здобудуть, хоч би їхній твір був високовартісний і мав позитивну оцінку критики. Та й професійна критика може бути інколи надумана, нещира, запрограмована, бо професіонали-критики мають обдарування штучно викликувати в собі деякі настрої співзвучні з автором. Ця спроможність базується на завчених принципах теорії літератури. Професійна критика може, наприклад, захвалювати якусь драму, коли вона одначе не відповідає глядачеві, вона мусить зійти зі сцени. Польська критика визнала твори Адама Міцкевича геніяльними, а й сам поет прагнув, щоб вони „забрели під стріхи", проте популярности він не здобув і залишився поетом-генієм вибранців. Зате Тарас Шевченко знайшов відзвук у всіх прошарків земляків усіх поколінь, а навіть у чужинців.

Тому письменник, який хоче здобути популярність, мусить писати твори з тематикою повсякденного життя, але в рідкісно досконалій формі мистецької подачі, власне те, що за Конан Дойлем збуджує зацікавлення в читачів.

Твір здобуде признання читачів, коли висловить їхні бажання, їхні сонні маріння та мрії наяву краще, ніж може це зробити читач. Та й ступінь зацікавлення буває різний за силою свого емоційного наснаження — деякий твір заінтересує, але не полонить читача повністю, зате інший змушує читача „потонути" в творі, відірватися від оточення. Читач не чує, як б'є годинник, як біля нього хтось говорить, зовнішній світ для нього не існує. Тоді кажемо, що читач „переживає" лектуру. Діється це тоді, коли він утотожнює себе з автором, з постаттю героя або інших персонажів твору, з подіями, описаними в творі. Утотожнювати себе, значить увійти в становище, поставитися на місце якогось дійсного чи вигаданого персонажа, переживати те, що він переживає, жити його життям, стати ним. Один молодий чоловік сказав, що прочитав книжку „одним духом". Виявилося, що цей читач у багатьох місцях книжки зазначив олівцем — „це я". Читач дуже часто ставить себе на місце головних осіб роману, приймає їхнє становище, та їхні ролі. Головно сильно утотожнюються діти з героями казок та взагалі люди, яких психіка зближена до дитячої, наївна. Не раз дитина одверто каже, що вона герой казки, бо життя цього героя так часто подібне до її власного. Дитина, що раз утотожнилася з героєм казки, буде слухати безліч разів цього самого оповідання, бо тут входить в гру не так заінтересування героєм, як власною особою, для якої герой є аналогією. Не менш сильно утотожнюються дорослі, коли бачать аналогію між собою та героєм. Прикладом може послужити „Вертер" Ґете, що викликав багато самогубств.

Кінцевий висновок — ця книжка матиме успіх, яка буде йти по лінії мрій більшости читачів, з героєм якої більшість може себе утотожнювати. Сприймання лектури залежатиме від психологічного типу читача — чи він мрійник-інтроверт, чи людина дії — екстроверт, хоч на практиці чистих таких типів немає, зате є типи з перевагою одного чи другого нахилу.

І в тому попри професійну критику, лежить вартість, знати й голоси рядових, „сірих" читачів. Ці читачі висловлюються щиро, безпосередньо, так як відчувають, бо вони не знають принципів теорії літературної критики.

Для ілюстрації дозволимо собі зацитувати голоси деяких читачів на книжку Володимира Барагури „Як я став журналістом", яку професійна критика в основному прийняла позитивно.

Андрій Сольчаник, інженер, філателіст, Мідія, Па. „Ґратулюю за нову книжку. Вона написана дуже цікаво й її хочеться читати без перервно. Пересуваються мерехтливі моменти із життя відомих людей. Цілість насвітлює атмосферу, якою дихало студентство цих часів. Незатерте враження робить розділ „Поцілунок перед дзеркалом".

Дарія Витанович, професор середніх шкіл; Берклі Гайтс,: „Читаючи твір я перенеслася в 1923-27-мі роки у Львові на „старому університеті" при вул. св. Миколая. Величні часи ідеалів і змагань до знання..."

Микола й Володимира Кавки, Дрексел Гилл, Па.: „Полюблюємо погідний гумор і стиль Вашої літературної творчости, то ж зачитуємося, в Ваші спомини і переносимося в 30-ті роки польської окупації Західньо-українських земель".

Рома Турянська, суспільно-громадська діячка, Чикаґо, Ілл.: „Ваша книжка зробила мені велику приємність, бо Ваші твори зрозумілі й сприйнятливі для кожного любителя рідного друкованого слова. Цю книжку прочитала я „від дошки до дошки" і все те переживаю. Книжка заслуговує на увагу всіх, хто цінить рідне слово".

Людмила Почтар, Лівінґстон, Н. Дж.: Люблю читати Ваші „писанія", спішу замовити Вашу книжку. „Калиновий Міст" — я просто захоплена! Подивляю Ваш хист і пам'ять.

Богдан Коссак, Ґроссе Пт., Миш.: „Книжку я прочитав із великим захопленням. Ви кількома реченнями так вірно схарактеризували мого брата Зенка (загинув смертю героя на Карпатській Україні), що я

(Закінчення на стор. 4)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Яр. Климовський

Виступ танцювального ансамблю „Вірність" у Філядельфії

„Український народ, — каже А. Гуменюк, — створив своє самобутнє оригінальне хореографічне мистецтво, яке посідає одне з провідних місць у духовній культурі не тільки слов'янських народів, але й народів світу". Сценічний танок, головним чином народний, у ньому щаслива мить настає тоді, коли глядачі захоплюються його виконанням, сповнені задоволення з мистецтва танку під акомпаньямент доброї оркестри. Звернення до народного танку, це перевірка мистецького смаку, зрілости творчого ансамблю та відданість цьому мистецтву.

Спектакль, складений із народних танків творить собою мистецьку подію. Постановники тих спектаклів говорять з нами-глядачами хореографічною мовою на свій лад.

Ці слова спрямовуємо на адресу Танцювального Ансамблю „Вірність" при Клюбі Львівського Політехнічного Інституту, який виступив 24-го травня ц.р. в залі Українського Освітньо-Культурного Центру у Філядельфії.

Ансамбль „Вірність" почав свою програму привітальним танком у дещо інакшій формі як оті всі шаблонні привітання, що їх нам доводилося бачити. Привітання, що його виконав львівський ансамбль під мистецьким поглядом, було набагато цікавішим, а це важить багато.

З черги слідував народний танок т.зв. буковинський „Козачок" у виконанні вісьмох пар. Перший танок ансамблю зразу взяв у полон чисельно зібрану публіку. Між іншим у будний день заля була вщерть заповнена, навіть доставлювано додаткові крісла.

Після цього танцю виступила Леся Грабова з двома піснями — „Аничка", закарпатська народна пісня і відома до Шевченкових слів „Нащо мені чорні брови". У неї сильний, приємного звучання голос, правильна інтерпретація і мистецька подача пісні, не згадуючи вже самої її сценічної презентабельности. Леся зразу припала до серця слухачів-глядачів, на що вказували гучні оплески. Говорячи про оплески, ними нагороджувано як танцюристів, так і музикантів дуже щедро, до речі заслужено.

З черги слідував Закарпатський народний танець „Каріка". Тут слід сказати, що семиособова, добре зіграна оркестра „Вірности", розташована перед сценою в гуцульських одягах, мала дуже відповідальну функцію — вона не лише музично супроводжала всі точки, виконувані на сцені, але й сама була складовою частиною програми; виконуванням своїх точок виповняла час переодягнення ансамблю до чергових точок, так, що в програмі не було ніяких прогалин чи зупинок. Ще треба додати, що в народних в'язанках тут і там спеціяльні інструменти наслідували пташиний спів і перегуки птахів. Глядачі-слухачі захоплювалися цими особливими музичними ефектами.

Ми слідкували за виконанням танків з погляду ритміки, ладу та форми. Можна собі уявити виступ „Вірности" на великій сцені. На сцені УОК Центру евентуально може танцювати чотири пари, а не вісім, тому відчувався брак хоча б просценіюму, висуненого, — скажімо — два метри вглиб залі. Незалежно від цього ансамбль на невеликій сцені здав свій іспит на відмінно. Ми подивляли труд хореографа й ансамблю, у висліді чого досягнено великого творчого та сценічного успіху. Ансамбль „Вірність" подолав величезний етап розвитку — з аматорського дійшов не лише до професійного рівня, але навіть деякі моменти були впритул віртуозности. Мається на увазі не тільки присядку, розтяжку, але й стрибки, оберти в танцюристів, у танцюристок знов приємно вражали витонченість поз і рухів, легкість кружлянь, а надусе дівчата імпонували своєю ґраціозністю. У ситуаціях, у яких вирувало життя на сцені, не відставали від своїх партнерів. Було б незле якщоб деякі хлопці були ростом дещо вищі за своїх партнерок, та на це, як кажуть немає ради, в тім вимога росту більше зобов'язує у клясичному балеті.

Хореограф дав оригінальну інтерпретацію поодиноких танків, створивши свою власну хореографічну панораму.

Відносно ж костюмів, то вони відзначались особливостями етнографічних районів з тим, що гуцульське взуття-личаки заступлено черевиками. В загальному одяг збагачував національний кольорит поодиноких танків.

У другій частині програми ансамбль ще блиснув гумором. „Їхали козаки", то була дуже вдала жартівлива сценка. В міжчасі оркестра порадувала нас гуцульськими мелодіями та варіяціями на тему пісні „Їхав козак за Дунай". Після того ще один жартівливий танець „Залицяльники" розвеселив публіку.

„Очі сині" й „Ой піду я до млина" виконала Леся Грабова. Танцювальний ансамбль виконав „Сільську польку" як свою передостанню точку. В'язанку стрілецьких пісень із великим успіхом виконала Леся Грабова. Її нагороджено не тільки аплодисментами, але ще й повстанням із місць. Нестримно-жвавим „Гопаком" закінчено програму.

Ансамбль сповнений почуття радости, (що можна було відчитати з всміхнених облич), схиливши голови в поклоні, приймав рясні оплески вдячної публіки, яка вшанувала ансамбль ще й повстанням із місць.

Ще раз відкрито завісу. На сцену вийшов із словом подяки поставник програми заслужений працівник куль-

(Закінчення на стор. 4)

Остап Тарнавський

СЛОВО ПРО „СЛОВО"

I.

Коли в 1947 році почалась наґінка на Юрія Яновського за його роман „Жива вода", що довело до публічного виступу нашого письменника за з'їзді письменників України в грудні 1948 року у присутності самого Микити Хрущова і генерального секретаря Спілки письменників Совєтського Союзу Олександра Фадєєва з покаянною заявою, що „він роман переправляє", Юрій Яновський в ту важку хвилину звернувся за порадою і допомогою до свого московського приятеля — письменника Всеволода Вишневського. Вишневський став у пригоді Яновському; він інтервеніював у його справі у самого Сталіна, якому навіть передав зразки творчости свого українського колеги у власному перекладі, що друкувались у журналі „Знамя". В листі з 27-го травня 1948 року Вишневський писав Янвоському про успіх його інтервенції і повідомляв, що „о вас гаваріл Сталін", який мав сказати: „його там прорабатывают за націоналізм, но пішет харашо". У висліді цієї похвальної заяви Яновський був відзначений державною, тоді сталінською премією за 1949 рік, на рік раніше ніж таку премію отримав Вишневський.

Ось навіть у часи терору, що його вніс в Україну прославлений Лазар Кагановіч, міг бути відзначений добрий письменник. Мусів і Сталін мати відчуття для літератури (самий писав вірші у семінарії), бо умів оцінити і другого нашого прозаїка Олександра Довженка, якого непересічний талант використав для служіння режимові. Цього відчуття для літератури і мистецтва не було у його наслідників; ні хитрий простачок Хрущов, ні тупий бюрократ Брежнєв не могли почванитись мистецьким смаком, хоч це не стояло їм на перешкоді вирішувати справи культури. Це в наслідок їхнього втручання у справах літератури і мистецтва прийшов новий наступ на українську літературу, коли після десталінізаційних вихилясів Хрущов той же самий Хрущов виступив з критикою абстракціонізму і формалізму у відомій його промові в 1963 році, започаткувавши нові терористичні акції проти українських письменників, наслідок чого загинув у концтаборі найкращий народжений у системі диктатури пролетаріяту український поет Василь Стус вже в часі, коли діяла „перестройка" і „гласність".

Обох згаданих прозаїків-лавреатів вирізнив у своїй студії „Сучасна література в УРСР" Іван Кошелівець, назвавши їх майстрами мистецької прози, яка — як він вияснює — „відрізняється від белетристики, бо белетристика може бути висодосконалою в самій розповідній формі без глибшого підтексту, тим часом як мистецька проза криє в собі можливість таємниці, такої мистецької правди, яка сягає в глибини століть". Але умовини в країні диктатури пролетаріяту не дозволили цим талановитим мистцям виявити вповні свої можливості, не дозволили їм залишити по собі викінчені твори.

Тут насувається думка про еміґрацію. В той час, коли в Україні — за висловом Сталіна — „проработивали за націоналізм" Яновського та й інших письменників, в Німеччині опинилась ціла громада письменників, які відверто заявляли себе націоналістами, не так у політичному, як радше в етнографічному розумінні. Між ними перший Улас Самчук. Письменників було багато. У своїх нотатках Самчук пише: „нас було тут споре число, із Західньої України виїхало майже все, із Східньої теж чимало". Самчук — це досвідчений втікач-еміґрант. Ще 21-літнім жовніром в мундирі польської армії він утік закордон, до Німеччини, згодом переїхав до Праги і там залишився. Тільки у період війни побував він декілька років на рідній Волині, редаґуючи єдиний в окупованій німецькою армією Україні український часопис „Волинь", а там знову опинився у Німеччині вже в ролі так званого „ді-пі" — виселенця. За ним вже була гарна письменницька кар'єра: перш за все трилогія „Волинь", що принесла йому розголос і загальне визнання, як першого прозаїка. Це у Самчука, коли він сидів у тихому закутку в Баварському селі після закінчення війни, маючи зі собою писальну машинку, зродилась думка написати реферат — як він сам висловився — з визивною назвою „велика література" та поїхати з тим рефератом по таборах, де примістилися були тисячі українських виселенців. Уже коли і Самчук опинився в переселенчому таборі в місцевості Офенбах, під Франкфуртом, про його реферат і про нього почули інші літературні діячі, які теж знайшли притулок у переселенчих таборах післявоєнної Німеччини, та й, слово-по-слові, рішили підтримати думку передового прозаїка про велику літературу та для цієї цілі задумали створити організацію, що об'єднала б українських письменників, які опинилися поза Україною, і допомогла їм продовжувати їхню літературну діяльність. І вже в грудні 1945 року, напередодні Різдва, відбувся перший з'їзд українських письменників, які жили в той час у Німеччині. З'їзд відбувся в місті Ашафенбурзі, де існував великий переселенчий табір, і на тому з'їзді створено письменницьку організацію, яку — відповідно до її визивної цілі творили велику літературу — названо і визивною назвою руху — Мистецький Український Рух (МУР). Самчукові випало бути головою МУР-у, Юрія Шевельова вибрали заступником голови, а у проводі були ще Віктор Петров (Віктор Домонтович), Ігор Костецький і Юрій Косач.

Продовження буде.

Перший з'їзд славістів у Бразилії

Однією з наймолодших установ у нашій країні є Бразилійська Асоціяція Славістів. Її завданням є розвивати славістику у Бразилії, підтримувати академічний обмін і сприяти всім слов'янським культурам. Асоціяція складається з науковців гуманістичних і суспільних наук, переважно професорів різних університетів Бразилії.

Перший з'їзд цієї наукової установи, з огляду на велику кількість слов'янських поселенців у штаті Парана, відбувся наприкінці квітня ц.р. в Куритибі і федеральному університеті Парани. З'їзд зорганізував Комітет, до якого належали професори Оксана Борушенко, Володимир Кульчинський і Р. Вахович.

Ректор федерального університету Парани відкрив з'їзд у присутності при почеснім столі між визначними гостями двох українців: Мар'яна Чайковського, президента Українсько-Бразилійської Центральної Репрезентації, і Мирослава Мазепи, президента Інтеретнічної Асоціяції Парани.

На з'їзді було 26 науковців і багато студентів, зацікавлених слов'янською тематикою, в тому числі і студентів української мови та українських теологів.

Протягом цієї триденної конференції учасники вели дуже цікаву дискусію на різні слов'янські теми. Окрему увагу заслуговували українознавчі доповіді (приблизно 45 відсотків), а саме: м гр Мар'ян Чайковський „Тарас Шевченко й українська національність"; проф. д-р Володимир Кульчинський „Соціолінґвістична студія української мови в Парані"; м ґр Марія Луїза Далаґо „Поселення українців в Антоніо Олінто і демографічні рухи"; мгр Павло Горбатюк „Затримання української культури в Малеті"; прот. Микола Милусь „Українська Православна Церква"; проф. д-р Оксана Борушенко „Петро Карманський, український подорожник"; учит. Євгенія Бовкаловська-Мазепа „Український жіночий рух" і теолог Теодор Ганич „Церква України-Руси".

Маємо надію, що після такого великого успіху в майбутньому також і українська громада, або хоч її провідники, візьмуть участь в подібних імпрезах, щоб підтримати наших науковців.

ЯК ВКАЗУЮТЬ ОБРАХУНКИ голосів в Болгарії, Болгарська соціялістична партія веде перед у цих перших повоєнних вільних виборах, що відбулися в неділю, 10-го червня. Якщо перемога болгарських соціялістів стане дійсністю, то колишні болгарські комуністи будуть першою правлячою партією у Східній Европі, яку повернено до влади у багатопартійних виборах тільки під іншою назвою.

Світлій пам'яті скромного громадського трудівника

Присвячуємо, звичайно, увагу тим діячам, які очолювали відомі установи, займали високі пости в суспільстві чи залишали по собі важливі публікації. Серед них залишаються в тіні скромні, майже невідомі назовні люди, які вирізняються чесною, повною посвяти працею для громади. Саме такою людиною-трудівником „на громадській ниві" був бл. п. Осип Петрович (1917-1988). Прибув він до Америки після Другої світової війни і прожив з родиною у Філядельфії. Був він „сіллю землі" нашої повоєнної еміграційної хвилі, справжнім політичним емігрантом, а не лише „з'їдачем хліба" і заробітчанином.

Походить він із здорового селянського кореня: народився у селі Кальному у Скільщині, на Бойківщині, що біля гори Маківки, недалеко від чеської границі та Карпатської України. Не змогли батьки-хлібороби дати йому середню чи вищу освіту, тож залишився він зданим на власні спроможності здобувати знання читанням рідної преси і книжок, що потрапляли до сільської „Просвіти". Вдумливість і вроджена інтелігентність молодого хлопця допомогли йому стати серед сільської молоді у передові лави, що висунуло Скільщину на передове місце серед інших повітів щодо національної свідомости та допомогло виграти тяжкий, але дуже успішний страйк у 1936 році з сильною фірмою Ґредлів.

Опинившись на еміграції, за океаном, Осип Петрович не відхилився від своїх громадських зацікавлень, не зважаючи на тяжке, повне труду життя; адже треба було утримати родину, дати відповідну освіту чотирьом дітям, при чому синові Михайлові — духовну освіту. Дружина його, надзвичайно працьовита, знаходила ще час виконувати обов'язки Марійської дружини. Будучи вже недужою із перевтоми, турбувалася тим, як виведуть вони в люди дітей, як виховують їх у християнському дусі. Казала згодом, що вимолила у Зарваницької Богородиці ще десять літ, щоб діти підросли, а тоді вже легше їй було відійти від них на віки...

Залишившись вдівцем, Осип Петрович поборював журбу свою працею, а рівночасно громадською діяльністю. Незабутній Осип Петрович мав особливий талант збирати фонди на громадські цілі. Ще на початках праці „Самопомочі", О. Петрович зорганізував „бриґаду" збірщиків із збірковими листами на залишенців в Европі. Тоді, коли з інших осередків Америки переслано до СХС у Мюнхені суму 2,000 дол., то з самої лише Філядельфії вислано туди понад 2,000 дол. завдяки енергії і організаційним здібностям скромного філядельфійця Осипа Петровича. Думаю, що не одну сльозу він тоді утер нашим залишенцям.

Незабутні також його заслуги на терені праці УККА, коли в 1950 — 1960-их рр. Осип Петрович, підготовивши кільканадцять лист з адресами громадян і заохотивши „бриґаду" збірщиків, проводив з власної ініціятиви збірку Українського Народного Фонду. У великій мірі завдяки його діяльності Філядельфія була довгі роки на першому місті щодо збіркових осередків. Зібрані ним адреси використовували й інші організації для збірок. Така його перша упорядкована картотека мала понад 1000 прізвищ. Подібні картотеки згодом запровадили й інші осередки.

Коли появилася акція „Церква в потребі", О. Петрович виготовив 15 лист на збірку Патріяршого Фонду. З його листами ходили з Колядою і збирали значні суми на цю ціль. Сам О. Петрович був жертвенною і працьовитою людиною і власним прикладом служив для інших. У той час, як понад десять років тому почали приїжджати з Совєтського Союзу нові поселенці, які нічого не мали, то саме він був тут першим, що давав допомогу, поселював їх у своїй скромній гостинній хаті, не питав коли і скільки йому заплатять ті, які ще не встигли заробити. Були це в більшості українці, але бували й вірмени, і румуни, що потребували в гурті з нашими людьми опіки. Незабутнім моментом залишиться сумний похорон бл. п. О. Петровича, коли його оплакували над відкритою могилою ревними сльозами ті українці і неукраїнці, яким він вчинив добро, немов би плакали за рідним батьком...

Такою людиною високих громадських чеснот, глибокої побожности і патріотизму, людиною великого серця залишиться він назавжди у пам'яті нашої громади.

Н. П.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Міжнародна комісія розслідування голоду в Україні закінчила працю

Презентація в Штравсбурзі, Франція, 11-го травня 1990 року: проф. Дж. Сундберґ (справа), президент Міжнародної комісії розслідування голоду в Україні в 1932-33 роках передає копію кінцевого звіту цієї комісії А. Бєркові, президентові парляментарної асамблеї Ради Европи. Посередині делеґація СКВУ в складі президента Ю. Шимка, В. Кирилюка, д-ра В.Ю. Данилова і д-ра С. Яр. Кальби.

Торонто, Канада (Секретаріят СКВУ). — 9-го травня 1990 року президент Міжнародної комісії розслідування голоду в Україні в 1932-33 роках проф. Дж. Сундберґ із Стокгольму, разом із заступником президента проф. Дж. Верґувеном із Бельгії, і в товаристві представників СКВУ і його Комісії голодового геноциду в складі президента Ю. Шимка, В. Кирилюка, д-ра С. Яр. Кальби і д-ра Ю. Данилова склали в бюрі генерального директора Женевського бюра Організації Об'єднаних Націй Дж. Мартенсона, кінцевий звіт про голод в Україні в 1932-33 роках, схвалений цією Міжнародною комісією сімох визначних міжнародних юристів. Два дні пізніше це звідомлення офіційно передано в Штрасбурзі президентові парляменту Европейської Ради А. Б'єркові.

В звіті подано, що на основі самих совєтських переписів населення 1926 і 1939 років комісія встановила, що в час голоду Україна втратила понад шість мільйонів жертв, що становить 20 відсотків населення України. В тому самому часі, і живучи серед тих самих обставин, сусіди України значно побільшили своє населення: росіяни — на 28 відсотків, а білоруси на 11.2.

Відносно питання, що голод був актом геноциду, більшість комісії, а зокрема професори Верґувен, Гампфрей і Левене, вважали вповні оправданим ствердити, що всі статутові елементи, вимагані для геноциду, дійсно існували в час голоду, хоч конвенцію проти геноциду схвалено щойно в 1948 році. Акт незаконности, який названо геноцидом в цій конвенції, таким чином заіснував перед конвенцією. Одночасно більшість комісії вирішила підкреслити, що політика голоду, яку застосовано до українського народу, і яка спричинила голод 1932-33 років, знехтувала всіми засадами моралі, які зобов'язують як совєтську, так і всяку іншу владу, за що влада Совєтського Союзу мусить бути якнайгостріше осуджена.

Проф. Сундберґ заявив, що його заключення збігаються з дефініцією геноциду, встановленого конвенцією проти геноциду, зробивши лише застереження, подібно, як професори Олівер і Левассир, правно-процедурального характеру.

Голод в Україні був штучним, як ствердила комісія, в тому розумінні, що безпосередніми його спричинниками були люди. Щобільше, комісія встановила як факт поза дискусією, що, добре знаючи трагічне положення в Україні, совєтська влада затримувала доставу всякої допомоги, офіційно заперечуючи саме існування голоду в Україні. Сама логіка цих заперечувань, виключала одержання допомоги з міжнародних допомогових джерел, що, на думку през. Сундберґа, доказує існування наміру злочинного винищування українців, і доказує, що цей голод був наперед запляннованим актом.

У висновку комісія прийшла до заключення, що совєтські чинники свідомо вжили цей голод, щоб завершити їхню політику денаціоналізації України, і незалежно від ролі, яку виконували місцеві власті у проведенні в життя тих заходів, є вповні очевидним, що в основі всю відповідальність за голод в Україні несе влада Совєтського Союзу.

За проведення колосального процесу перевірення безчисленних міжнародних доказових матеріялів і завершення праці кінцевим звітом, що тривало понад три роки, Міжнародна комісія заслужила собі найбільше признання й подяку від всіх українських громад в країнах їх поселень і від українського народу в Україні. Ця Міжнародна комісія, без ніякої винагороди, працювала понад три роки під проводом президента проф. Дж. Сундберґа зі Стокгольму і заступника президента, проф. Дж. Верґувена з Бельгії, що підготовив кінцевий звіт, в складі таких визначних міжнародних юристів: проф. полк. Дж. І. А. Д. Дрейпера, колишнього британського прокурора в Нюренберґському Трибуналі, проф. Дж. П. Гампфрея з Канади, колишнього директора Відділення Людських Прав Об'єднаних Націй і автора Універсальної Декларації Людських Прав, проф. Ж. Левассира з Франції, колишнього члена Комісії для ревізії карного права Франції, проф. Р. Левене (мол.) з Арґентини теперішнього судді Найвищого суду Арґентини, проф. К.Т. Олівера із ЗСА колишнього асистента державного секретаря й амбасадора.

Зорганізування Міжнародної комісії, збирання всіх доказових матеріялів і підготову праць і сесій Міжнародної комісії, у безперервній праці протягом повних п'яти років провела Комісія СКВУ голодового геноциду під проводом її голови І. Білинського, його заступника В. Кирилюка й секретаря та екзекутивного директора комісії д-ра С. Яр. Кальби, у складі таких дальших її членів: інж. М. Барабаша, д-ра В. Ю. Данилова, д-ра А. Лозинського, д-ра М. Кушпети, д-ра М. Снігуровича, д-ра М. Степаненка, Л. Філя і д-ра Б. Футея. В 1987-88 роках при цій комісії працював Комітет юристів під головуванням адв. І. Сопінки, тепер судді Найвищого суду Канади, в складі 14 українських правників, в тому п'ять з Канади, п'ять з ЗСА і чотири по одному від Англії, Бельгії, Арґентини і Австралії, координатором якого був д-р Ю. Данилів. Обов'язки правних дорадників виконували проф. І. А. Гантер з Канади, як генеральний дорадник комісії, і як правні дорадники СКВУ адв. І. Сопінка, в асисті адв. О. Хичій, а відтак адв. В. Лібер, всі троє з Канади. Як персонал комісії від початку до закінчення її акції працювали: адв. А. Єнкала з Англії, адв. С. Вербовий і Марія Михайлович, обоє з Канади, і Ляриса Барабаш-Темпел із ЗСА.

СКВУ робитиме дальші заходи, щоб довести до офіційного визнання цього акту геноциду та злочину проти людства сучасними властями СССР та осудження виконавців цього акту з вимогами компенсації українському народові згідно з міжнародними нормами прийнятими для подібних випадків геноциду.

ТОВАТИСТВО СВЯТА СОФІЯ — КОМІСІЯ ПАТРІЯРШОГО ФОНДУ

повідомляє

на **ПАТРІЯРШИЙ ФОНД** зложили:

III. — 90

по 500.00 дол. — о. митр. д-р Іван Біланич (на фелон для священиків в Україні), Михайло Дребич (на УКУ в Римі у пам'ять дружини і мами у 23-тю річницю смерти);
200.00 дол. — д-р Тетяна і Зенон Цісик (на поміч Церкві в Україні: 100.00 дол. призначених для Геля, 100.00 дол для митрополита Стернюка на Служби Божі за померших в родині);
по 150.00 дол. — Іванна Назаревич з родиною (на поміч Церкві в Україні — призначене для Л. Лукіяненка), Анастазія Голубець (100.00 дол. в пам'ять бл. п. мужа у 15-ту річницю смерти, 50.00 дол. замість квітів на могилу Мами);
по 50.00 дол. — о. Ярослав Шуст (на поміч Церкві в Україні), д-р Михайло Цеґельський, Модест і Ірена Кливак;
по 30.00 дол. — Олена Кузмінська, Варвара Швед і Ольга Гаврилюк (замість квітів на могилу бл. п. Теодора Кудлика);
по 25.00 дол. — Михайло й Ірина Бойко (у пам'ять бл. п. о. Юліяна Осадци), Іван Гірний, Олена Ощипко (для митрополита Стернюка на Служби Божі за померших в родині);
по 20.00 дол. — Олена Глинська-Демчук, Юлія Вертипорох (у пам'ять бл. п. д-ра Миколи Барусевича);
15.00 дол. — Михайло й Олена Елиїв;
10.00 дол. — Наталія Масюк.

Листа ч. 099 — Збірка — Коляда — в Бостоні, Масс. Збирав і переслав Степан Сідлярчук, зложили:

50.00 дол. — д-р Ярослав Рожанковський;
по 25.00 дол. — Степан Сідлярчук, д-р Роман і Наталія Миколаєвич, Ярослав і Ірина Луців, Ярослав і Люся Чайківський, Михайло й Анна Носаль;
22.00 дол. — Дмитро Хромяк;
по 20.00 дол. — Петро Волощук, Зенон і Олена Цибрівський, д-р Іван Дідюк, Яків Щеґрин;
по 10.00 дол. — Любомир Гайда, Михайло Гайда, Василь Орищак, Григорій Чорній, Антін Ґалонзка, Володимир Бойко, Володимир Гетьманський, Степан Сологуб, Ігор Коваль, Михайло Франківський, Микола Рогач, Василь Фединишин, Дмитро Мельник, Марія Турко, Йосиф Кутак, Орест і Ярослава Щудлюк;
по 5.00 дол. — Марія Мацкевич, Мирослав Вінтонів, Іван і Марія Дашавець.

Збірка Укр. Патр. Товариства, Відділ Геммонд — Манстер, ІН. — переслав Мирослав Лібер (скарбник Відділу), зложили:

100.00 дол. — Сестрицтво Вівтаря і Вервиці при церкві св. Йосафата в Манстері;
50.00 дол. — 102-ий Відділ СУА в Манстері, ІН.;
по 20.00 дол. — М. і В. Головатий, М. і М. Лібер, Б. і Н. Лехман;
по 15.00 дол. — Микола Гнатик, Володимир Непіл;
по 10.00 дол. — Омелян Войтечко, о. крил. В. Возняк, П-во В. Турченюки, Володимир Гриб, Петро Бабій;
по 5.00 дол. — Володимир Бровар, нечітке, Михайло ...нечітке, Марія ...нечітке, Михайло Білик, Григорій Волошинський, Василь Шевців, Микола Білецький, Текля Крук, Процик, С. Іжак, Степан Мединський, А. Винарчик, В. Шуя.

Листа ч. 119 — Збірка замість квітів на могилу бл. п. Олени Филипович у Філядельфії, ПА., зложили:

по 50.00 дол. — д-р Дмитро і Дарія Кострубяк, д-р Андрій і Лідія Лемішка, Александер і Софія Вонторський, Андрій і Христина Филипович;
по 30.00 дол. — Нестор Филипович, Марія Гордійчук;
по 25.00 дол. — Зенон Вонторський, Марія Каплиста, Маркіян і Люба Онуферко, Орест і Донна Вонторський, Евген Филипович;
по 20.00 дол. — д-р Романа Навроцька, Марія Романець, Олімпія Гайдучок, інж. Лев і Александра Яцкевич.

Пожертви на потреби Церкви в Україні в пам'ять бл. п. о. митр. Василя Головінського, зложили:

по 100.00 дол. — Іван і Наталка Головінські, Роман і Анна Максимович, Теодор Чіх, Андрій і Мотря Головінські;
по 50.00 дол. — Роман і Ольга Гаєцькі, Марія Іжак з родиною, д-р Юрій і д-р Марія Дицьо, Маркіян і Люба Онуферко, Евген і Богданна Титла;
40.00 дол. — Петро і Володимира Войтович;
по 25.00 дол. — Ярослав і Ярослава Букачевські, Ярослав і Ольга Городецькі, д-р Мирослав і Ірена Зєлик, д-р Іван і Ніна Куйдич, Марія і Соня Слободян, Маркіян і Наталка Титла, о. митр. Мирослав і Марія Харина, о. крил. Ярослав і Александра Шуст, д-р Тетяна і Зенон Цісик;
по 10.00 дол. — д-р Іван і Марія Галій, Кирило й Ірена Григорович, Каролина Конрад, Роман і Мирослава Савицькі.

Листа ч. 056 — Збірка Укр. Патр. Товариства, Відділ в Нюарку, Н. Дж. — переслав Василь Пасічняк, зложили:

по 100.00 дол. — д-р Теодозій і Любомира Крупа, Василь і Дарія Пасічняк;
50.00 дол. — Василь і Дарія Пасічняк (замість квітів на моги- бл. п. Ольги Стебновської);
20.00 дол. — Володимир і Віра Коблянський;
10.00 дол. — Дмитро Бобеляк.

Листа ч. 097 і 0071А — Коляда-збірка на Патріярший Фонд Укр. Патр. Товариства, Відділ Гемпстед, Н. Й. — збирав і переслав Микола Курчак (голова Відділу), зложили:

350.00 дол. — Відділ Патр. Товариства — дохід з Базару;
по 200.00 дол. — Кухня — Бінґо І і Кухня — Бінґо II;
100.00 дол. — Микола Курчак;
50.00 дол. — д-р Юрій Солтис;
по 25.00 дол. — Ольга Берч, Орест Дацків, Василь Захарія, Дмитро Жеґрай, Клюб Сеньйорів, Пластова Станиця, Відділ УНСоюзу, Відділ Союзу Українок, Сестрицтво Вервиці;
по 20.00 дол. — Евгенія Квозко, Степанія Маланчук, Ольга Мандибур, Степанія Саґата, о. протопрес. Іван Терлецький, інж. Богдан Подолюк, Володимир Шпачинський;
по 15.00 дол. — Ярослав Курчак, Роман Оленець, мґр Атанасій Сваричевський, Відділ „Провидіння";
по 10.00 дол. — Анна Андрухів, Теодор Барняк, Марія Бродило, Марія Вуд, Франк Гирд, Зеновія Зарицька, Юрій Захарія, Еміліян Ільницький, Богдан Копистянський, Іван Колодій, Степан Кулинич, Евгенія Клюба, Яким Курчак, Іван Матлос, Ольга Маліґловка, Мирон Мицьо, Михайло Петрига, Володимир Романюк, Роман Романюк, Михайло Рій, Марія Сидор, Степан Феленчак, Ілько Цьопик, Петро Шанайда, Лукіян Ярош;
по 5.00 дол. — Марія Бішко, Тарас Вакулінський, Микола Дідора, Іван Плетенецький, Ольга Савітська, Степан Сенюк;
2.00 дол. — Вірджінія Вовк.

Збірки в Дітройті, Миш., до кінця березня 1990 р. — збирав Микола Кунинський

В пам'ять бл. п. Адама Рижого, зложили:

по 50.00 дол. — Борис Рижий, Катерина Рижа;
по 25.00 дол. — І. і К. Іваницький, М. і Н. Кунинський, Р. і М. Ласк, В. і О. Огар, д-р А. і З. Слюсарчук, Т. і З. Шевчук;
по 20.00 дол. — Л. і Н. Гевко, І. Іваницька, І. і М. Кунинський;
по 10.00 дол. — М. Кавка, Б. і Л. Левицький.

В пам'ять бл. п. Василя Папіжа, зложили:

30.00 дол. — Олена Папіж;
25.00 дол. — Станислава Гайда;
20.00 дол. — Ірина Іваницька;
16.80 дол. — С. Цеґельницький (20.00 кан. дол.)

Дальше зложили:

50.00 дол. — Ярослав і Галина Крупяк.

Товариство Свята Софія — Комісія Патріяршого Фонду — складає щиру подяку усім вельмишановним жертводавцям і збірщикам.

Всі датки на Патріярший Фонд Товариства Свята Софія можна відтягати від податку IRS No. 23-7380645.

Всі чеки просимо виписувати на

St. Sophia Religious Association
— Patriarchal Fund

та пересилати на адресу

7911 Whitewood Rd., Philadelphia, PA 19117

Голоси...

(Закінчення зі стор. 2)

прослезився. Замовляю ще один примірник для моєї сестри, яка хоче його для незаможних жителів старечого дому. Дуже люблю добрі книжки й чекаю на чергову книжку Ваших спогадів".

Ярослава Панчук, Чикаго, Ілл.: „Прошу вислати мені найновішу збірку Ваших споминів. Завжди з цікавістю читаю Ваші статті в 'Свободі' й поділяю Ваші погляди".

А. Івахнюк, Канада: „З рецензії проф. В. Жили бачу, що я почав свої студії у Львові цього самого року, що й Ви. Зрозуміло, я дуже зацікавлений Вашими спогадами".

Вірослав Снігурович, Ракі Гилл., Н. Дж., емеритований полковник Американських збройних сил: „У Вашій книжці бачу розділ про Богдана І. Антонича, який мене теж цікавить".

Евстахій Загачевський, Рочестер, Н.Й.: „Я роджений у Львові, цікавлюсь книжками про наше давнє княже місто".

Микола Собенко, Ричвуд, Н.Й.: „Цікавлять мене спомини про Львів. Я зі Звенигорода і часто бував у Львові".

Н. Горішний, Лінгирст, Н. Дж.: „Ваші писання дуже гарно писані для нашого читача".

Осип Васьків, Чикаго, Ілл.: „Радо перечитую Вашу збірку. Вона переносить мене в давнину та викликує спомини минулого".

Г. Місанік, Меннвіл, Н. Дж.: „Вернутися бодай у споминах в ті часи молодости, студій та до всього, що з тим було зв'язане, є великою насолодою!"

Валентина Юрченко, письменниця, Йонкерс, Н. Й.: „Сердечно вітаю Вас з новою літературною „позицією" — новонародженою книжкою. У нас стало непопулярним дарувати замість светерів і сорочок на Різдво й уродини добру книжку".

Ганна Черінь, письменниця, Порт Шарлотте, Фльорида: „Я заходила до багатьох друзів і замість цукерків дарувала Вашу книжку".

Софія Кульчицька, Чикаго, Ілл.: „Ваші спомини читала душком, не хотілося переривати, щоб постійно бути з Вами і Марусею. Все так живо змальоване, всі оповідання, що здавалось говорю з Вами. Я довго не могла з'ясувати собі, що це тільки розповідь, так вірно передане. Люблю читати Ваші статті в пресі, часами не хочеться читати, але Вашу статтю першу читаю. Завжди починаю читати з другої сторінки. Щиро дякую за ці переживання, що Ви їх даєте".

Христина Дякунчак, Берлінгтон, Канада.: „Як один із виборів для членів 'Книго-Клюбу' в Торонто пропоную книжку Володимира Барагури 'Як я став журналістом'. У книжці багато цікавого з життя львівських студентів того часу, відносини поміж польськими „ендецькими" та українськими й жидівськими студентами, про Український Академічний Дім, про студентську корпорацію 'Чорноморе' — Львів, про Гурток Студентів Українїстів і найвизначнішого його члена Богдана І. Антонича, 'хлопчину з сонцем у кишені'. Є згадки про різних видатних людей цього часу, навіть розділ про 'чорну магію' й 'астральне тіло'. В книжці є гумор, і кохання і ностальгія. Окремі розділи є добрими причинками до історії студентського життя у Львові".

А тепер „навесело". Василь Кушнір, Філядельфія, Па., пише: „Я дуже люблю оповідання про любов. Я 15 років вдовець, бігаю за вдовичками, молюся і мені це помагає!

Книжку „Як я став журналістом" в ціні 10 дол. з пересилкою замовляти на адресу: Mr. Wolodymyr Barahura 91 19 87th St, Woodhaven N.Y. 11421-2949

Н.Н.

Виступ...

(Закінчення зі стор. 2)

тури України Степан Шалута. Він представив балетмайстра Анатоля Фалюшу, хореографа „Вірности" та музичного керівника Мирона Ганалу. Їх трьох привітала публіка оплесками.

Представники „Волошок" і Балетної Студії Галини Козак-Левицької привітали „Вірність" квітами, складеними на руки керівника ансамблю.

Національним славнем завершено блискучий виступ юних, симпатичних львів'ян, що залишили по собі гарне і приємне враження та милий спогад.

Весняний дарунок „Музи"

Кожний театральний виступ в українському середовищі любителі сцени вітають з неприхованим очікуванням. Не такі вже часті його прояви в нашій громаді, що свій розваговий час приділює бенкетам чи концертам.

В Торонто, однак, український драматичний ансамбль молоді „Муза" щорічно з весною дарує „очікувальникам" театрального мистецтва нову п'єсу. Цього року, 13-го травня, в День Матері, „Муза" поставила комедію Миколи Куліша „Мина Мазайло".

П'єса має свою притаманну „біографію". Вона друга з черги з національної трилогії М. Куліша (перша — „Народний Малахій", остання — „Патетична соната"), дебютувала на українській сцені в режисурі Леся Курбаса в 1929 році і була знесена наступного року за вказівками режимних критиків, що назвали її „зоологічно-націоналістичною" і „міщансько - шовіністичною" пропагандою. Незважаючи на частинну регабілітацію Миколи Куліша в добі гласности, талановитому київському режисерові Лесеві Танюкові заборонили виставити ту п'єсу в різних містах України.

П'єса „Мина Мазайло" не менш актуальна сьогодні, ніж в роках, коли була написана. Вона висміює „малоросійські" чи „хохлацькі" претенсії в період українізації, насвітлює молодіжне захоплення національним відродженням і вказує, що переможна хвиля котиться за молодими. Не дивно, що партійна бюрократія завзялася зліквідувати не лише саму п'єсу, але і її творців на папері і сцені — Миколу Куліша і Леся Курбаса. Тому особливе признання ансамблеві „Муза" за включення в свій репертуар комедії „Мина Мазайло".

Під кожним оглядом, з кожної перспективи вистава „Мина Мазайло" заслужила „шість зірок". Публіка, заворожена перебігом подій на сцені, грою акторського ансамблю, сміялася, переживала і реагувала оваціями. Зокрема гра акторів захоплювала, хоч деякі з них перший раз дебютували на сцені. До останніх можна зачислити Марійку Семенюк, Наталку Шмир і Олю Зелененьку.

Незабутній ефект залишила гра Максима Колесника в ролі „малороса" Мини Мазайла, що вирішив змінити своє українське прізвище на Мазєнін. Неперевершена Катерина Матковська в ролі російської шовіністки „Тьоті Моті", а також гра Романа Хабурського в ролі українського ентузіяста Моки. Співгра Р. Хабурського з Наталкою Шмур (в ролі Улі), цілий процес їхнього зближення і „навернення" Улі спостерігати було з особливою насолодою. В „менших" ролях всі члени колективу дуже добре зігравалися: Наталка Банах, Володимир Семенюк в ролі дядька Тараса, Василь Круцько, Йосиф Малицький і Богдан Зарічний. Всі вони досвідчені члени „Музи".

Чотири дії комедії проходили вправно, з належним темпом і відчуттям. Сценічне оформлення скромне, хоч задовільне. Можливо, що ролю дядька Тараса варто було „перебудувати", щоб він більш змістовно входив в перебіг подій. Зате зредаговане закінчення п'єси цілком вдале.

Залишається затвердити одну основну істину: без візії і невтомної праці Михайла Ґави, мистецького керівника „Музи" і режисера п'єси „Мина Мазайло", торонтонська публіка не одержала б весняного дарунка. Протягом десяти років він очолює цей мистецький ансамбль, що в минулому успішно виставляв такі драматичні твори як „Куди вітер віє", „Марусю Чурай", „Клюб суфражисток" і останнього року „Приїзд матері". Його режисерський талант (нагороджений золотою Шевченківською медаллю) сполучений з його вмілістю передавати свій ентузіязм молодим адептам сценічного мистецтва. В своїй „позакулісовій праці М. Ґава був вміло підтриманий своєю асистенткою Оксаною Кульчицькою і керівником сцени Орестом Кульчицьким.

Існують чутки, що „Муза" збирається поїхати в Україну з виставою „Мина Мазайло". Якщо це здійсниться, тоді наші земляки одержать справжній дарунок театрального мистецтва.

Юрій Ганас

УРДП відбула...

(Закінчення зі стор. 1)

ні й поглибленні національного відродження, національно-політичної свідомости якнайширших мас нашого народу й на підготові до рішальних змагань за нашу остаточну мету — державну незалежність усієї соборної України".

В обговоренні допомоги діяспори Україні та як реакцію на доповідь В. Гришка забирав слово Борис Тимошенко, українский письменник та член Секретаріяту Народного Руху України за Перебудову, який підтвердив, що доповідач змалював реальну картину ситуації в Україні й просив щоб ця доповідь обов'язково появилася у виданнях України.

На початках свого існування УРДП мала іншу назву, яку запропонував Іван Багряний, а це — Українська Демократично-Республіканська Партія, а в 1947 році остаточно названо Українською Революційно-Демократичною Партією. На цім 10-ім з'їзді вирішено вернутися до первісної багрянівської назви партії, тобто до Української Демократично-Республіканської Партії в скороченні УДРП.

До проводу УДРП вибрано: Михайло Воскобійник — голова, Олексій Коновал — голова Секретаріяту, Віталій Бендер, Василь Гришко, Федір Гайовий, Олександер Скоп, Михайло Смик, Анатолій Лисий та Юрій Іхтяров — члени.

Після з'їзду УДРП відбулася двогодинна розмова членів ЦК УДРП з представниками проводу ОУНр в обміні думками щодо подій в Україні, співпраці партій та консолідації усіх українських політичних партій та організацій в Державному Центрі УНР.

Вже працює...

(Закінчення зі стор. 1)

ють надії, бо сподіються, що, може, з вибором нової управи Міської ради в Києві справи наладнаються.

На закінчення розмови просить передати читачам, що бажаючих співпрацювати радо вітатимуть, як також радо приймуть нові пропозиції, бо уважає, що можна знайти спільну мову. Згадує й про те, що його дружина мистець Даниїла Лунь, яка разом з ним гостює в Канаді, закінчила інститут Прикладного і Декоративного Мистецтва у Львові, є членом Спілки Художників України і працює в ділянках вишивки і народних костюмів. Кінчаючи телефонічну розмову, подав для бажаючи адреси організації в Україні та в Канаді: „Кобза", Київ, 252070, вул. Покровська 7; тел.: 416-33-22; факс: 417-35-10; „Kobza" International; 3253 Lakeshore Blvd. Toronto, Ont. M8V 1M3, Canada; тел.: (416(253-9314; факс (416) 253-9515.

УВУ починає літній семестр

На філософічному факультеті Українського Вільного Університету відбудеться цього літа (липень і серпень) низка викладів з філософії, психології, педагогіки, соціології й культури. Викладатимуть такі професори, доценти і викладачі (за абеткою):

Г. Васькович: шкільництво в Україні 1905-1920 рр. (заборона української мови в школі під Росією; боротьба за національну освіту; позашкільна освіта; роля земств; педагогічні журнали). А. Вирста і М. Фаріон: порівняльний фолкльор (українська народня музика і бандура). П. Ґой: слов'янська культура і цивілізація (огляд з погляду антропології, археології, мови й релігії; міграція слов'ян; слов'яни і римські та візантійські імператори; реформація; слов'янофільство; діяспора). Б. Єржабкова: школа та освітні інституції на українських землях (постання, структура і навчальна програма; школи лівобережної України та Слобожанщини; заснування університетів; система в сучасній Україні). А. Животенко-Піанков: педагогічна діяльність Б. Грінченка (боротьба за українську мову; видавнича й національно-громадська праця; педагогічні твори). Л. Жук: українська музика в XX ст. (виклади, ілюстровані музичними прикладами: музична творчість в Україні та в діяспорі; великі форми; камерні та сольові твори; театр і фільм; авангард). К. Митрович; загальна філософія та вибрані питання з історії української філософії (антропологічні основи; розвиток української філософічної думки; філософія П. Юркевича; сковородинська традиція, кантівські теми у XIX ст.). Р. Піч: Г. Сковорода — основи його філософічного світогляду. О. Сидоренко-Квірмбах; сучасна розвагова музика та її вплив на психіку молодого покоління. Б. Стебельський: вибрані питання з української культури та українське образотворче мистецтво (етногенеза населення України; автохтонність хліборобських культур; сусідство з північними культурами. Реалізм та імпресіонізм XIX ст.; експресіонізм і кубізм; сюрреалізм, монументалізм, соцреалізм; Архипенко, Нарбут і Бойчук). І. Шумська-Мороз: Київська Академія Мистецтв (вплив її професорів і студентів на розвиток українського мистецтва на еміграції). В. Янів: історія української етнопсихології в нарисі (погляди українських етнопсихологів, етнологів, істориків, публіцистів тощо. Аналіза ідеалу української духовности на підставі першоджерел літератури; візія Шевченка).

Адреса УВУ: Ukrainische Freie Universitat, Pienzenauerstr. 15, D 8000 Munchen 80, tel.: (089)98-69-28

Г. В.